

Palpbaggarna *Berosus fulvus* och *B. spinosus* i Sverige (Coleoptera, Hydrophilidae)

[*Berosus fulvus* and *B. spinosus* in Sweden (Coleoptera, Hydrophilidae)]

ANDERS N. NILSSON

Berosus spinosus (Steven) ansågs länge vara den enda nordiska arten i undersläktet *Enoplurus*, karakteriserat av den utdragna tanden nära täckvingespetsen (Hansen 1987). Vid en revision av detta undersläktes palearktiska arter har Schödl (1991) nyligen påvisat förekomsten av fyra arter i Norden. Förutom *B. spinosus* anger han *B. fulvus* Kuwert från Sverige samt *B. jaechi*

Schödl och *B. frontifoveatus* Kuwert från Norge. Då de två norska fynden är baserade på enstaka äldre exemplar utan detaljerade fynduppgifter och faller utanför de båda arternas sammanhängande utbredningsområden förefaller det troligt att de är felaktiga (Hansen 1992). De har ej heller tagits med i den nya nordiska katalogen (Silfverberg 1992).

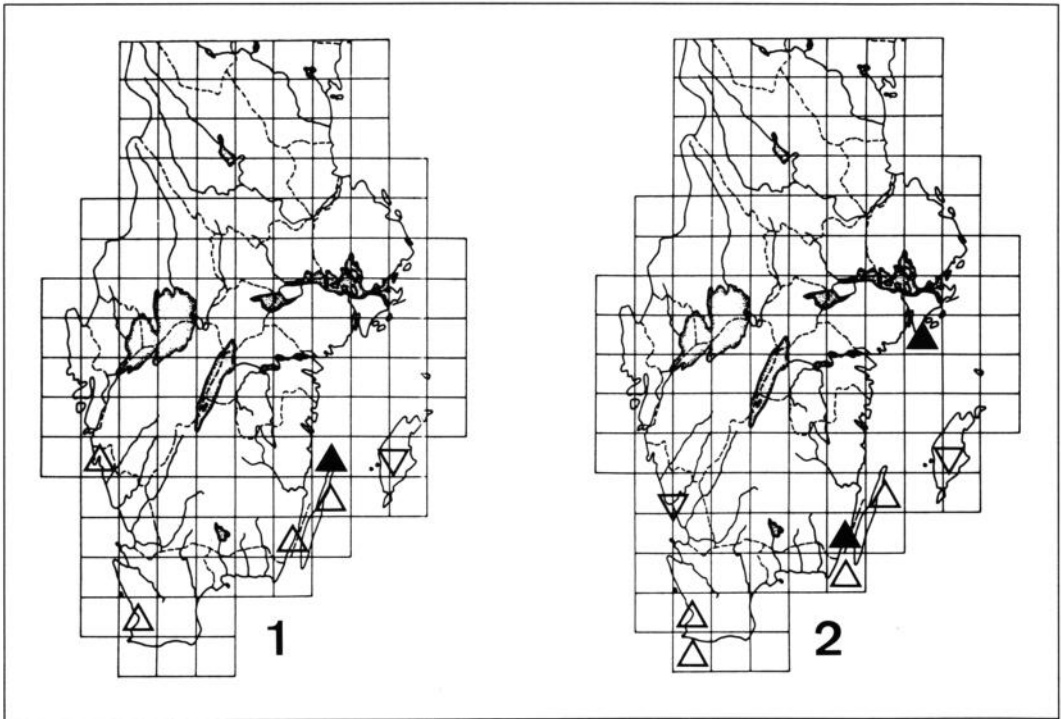

Fig. 1-2. Kontrollerade fynd av *Berosus fulvus* (1) och *B. spinosus* (2) i Sverige. Fynden anges för 5-milsrutor enligt Rikets nät med följande symboler: (spets nedåt) ej närmare lokaliserat provinsfynd, (spets uppåt) till ruta lokaliserat fynd, (ofylld) 1950 eller tidigare, samt (fylld) efter 1950.

Verified Swedish records of *Berosus fulvus* (1) and *B. spinosus* (2). Records given as: (point directed upwards) localized to 50 x 50 km square, (dito downwards) localized to province, (unfilled) 1950 or earlier, and (filled) after 1950.

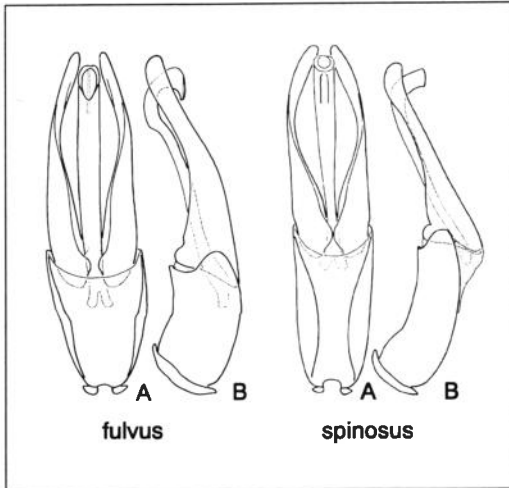

Fig. 3. Hanens könsorgan hos *Berosus fulvus* och *B. spinosus* sedda uppifrån (A) och från sidan (B).

Male genitalia of *Berosus fulvus* and *B. spinosus* in dorsal (A) and lateral views (B). Redrawn from Schödl (1991).

Faunistik

Annorlunda förhåller det sig med *B. fulvus*, vilken Schödl (1991) anger från en rad svenska lokaler, och vilken sedan även uppgivits från Danmark (Hansen 1992). Jag har nu identifierat material av *B. spinosus* (inkl. *fulvus*) i Naturhistoriska riksmuseets och Göteborgs naturhistoriska museums samlingar. Material från museerna i Lund och Helsingfors finns redovisat av Schödl (1991).

Utifrån detta material tycks de båda arterna ha en likartad utbredning (Fig. 1-2), dvs längs kusten från Halland till Småland eller Södermanland inkl. Öland och Gotland. Jag har sett material från följande faunistiska provinser: *B. fulvus*: SK, HA, SM, ÖL och GO. -*B. spinosus*: SK, BL, HA, SM, ÖL, GO och SÖ. Därmed har samtliga av Lundberg (1986) angivna landskapsfynd av *B. spinosus* bekräftats, förutom det från UP vilket återstår att kontrollera.

Samtliga av mig kontrollerade svenska fynd av *B. fulvus* är gjorda före 1950 (Fig. 1). Dock föreligger även en fynduppgift från Öland år 1969 (Norra udden, leg. I. Rutanen, coll. Lundberg). Sannolikt kan flera moderna fynd ha gjorts av ännu aktiva samlare, och avsaknaden av nyare fynd i mitt material kan bero på att jag endast kontrollerat musei-material.

Identifiering

De båda arterna är relativt lätta att skilja åt. Hanens könsorgan har en slankare basal del och penispspetsen är mindre starkt böjd hos *spinus* än hos *fulvus* (Fig. 3). Vidare är fram- och mellanlåren hos *spinus* behårade i lite drygt yttre halvan, medan behåringen hos *fulvus* ej (hane) eller just (hona) når in till mitten av låret (Hansen 1992, fig. 1). Färgteckningen skiljer sig såtillvida att *fulvus* har en mörk överläpp (labrum) och en halssköld utan mörka teckningar, medan *spinus* har en gul överläpp och som regel längsgående mörka fläckar på halsskölden.

Till sist kan omnämnas att Schödl (1993) nu även reviderat undersläktet *Berosus* (s. str.). För svensk del innebär detta dock inga förändringar, dvs *B. luridus* (L.) och *B. signaticollis* (Charpentier) har inga dubbelgångare hos oss.

Tack

Jag tackar Ted von Proschwitz, Göteborg, och Per Lindskog, Stockholm, för lån av djur, och Stig Lundberg, Luleå, för en fynduppgift.

Litteratur

- Hansen, M. 1987. The Hydrophiloidea (Coleoptera) of Fennoscandia and Denmark. - Fauna ent. scand. 18:1-254.
- Hansen, M. 1992. Vandkaeren "Berosus spinosus" - to arter i Danmark (Coleoptera, Hydrophilidae). - Ent. Meddr 60:65-68.
- Lundberg, S. 1986. Catalogus Coleopterorum Sueciae. Entomologiska föreningen & Naturhistoriska riksmuseet, Stockholm.
- Schödl, S. 1991. Revision der Gattung *Berosus* Leach. 1. Teil: Die paläarktischen Arten der Untergattung *Enoplurus* (Coleoptera: Hydrophilidae). - Koleopt. Rundsch. 61:111-135.
- Schödl, S. 1993. Revision der Gattung *Berosus* Leach. 3. Teil: Die paläarktischen und orientalischen Arten der Untergattung *Berosus* s.str. (Coleoptera: Hydrophilidae). - Koleopt. Rundsch. 63:189-233.

Summary

The Swedish records of *Berosus fulvus* Kuwert and *B. spinosus* (Charpentier) are mapped based on a study of museum material. The two species' distributions are very similar. No records of *B. fulvus* made after 1969 were found. Characters for the identification of adults are presented.

A.N. Nilsson, Department of Animal Ecology, University of Umeå, S-901 87 Umeå, Sweden.